

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
Факультет права, публічного управління та адміністрування
Кафедра публічного управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
проф. Блажко О.А.
2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

підготовки СВО Бакалавр

галузі знань: 01 Освіта /Педагогіка

Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Природничі науки)

Професійна кваліфікація: Вчитель природничих наук, фізики, хімії, біології

спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки)

Освітньо-професійні програми: Середня освіта. Природничі науки.

факультет: Природничо-географічний факультет

Вінниця – 2024 рік

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів СВО бакалаври за **спеціальністю: 014 Середня освіта, предметна спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки)**, освітньо-професійна програма : Середня освіта. Природничі науки.

Мова навчання: українська
«20» червня 2024 р. 19 с.

РОЗРОБНИКИ:

Яровий Анатолій Михайлович – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

РЕЦЕНЗЕНТИ

Кононенко Валерій Васильович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

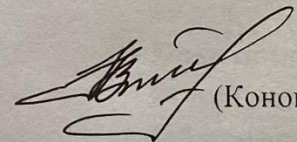
Лапшин Сергій Андрійович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Протокол № 14 від «26» червня 2024 року

Завідувач кафедри публічного управління та адміністрування

«26» червня 2024 року

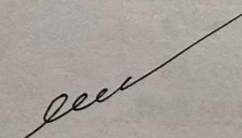

(Кононенко В.В.)

Розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної комісії факультету права, публічного управління та адміністрування

Протокол від № 1 «19» серпня 2024 року

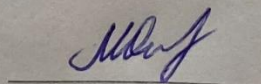
«19» серпня 2024 року

Голова НМК

(Остапенко О.Є.)

Погоджено:

Гаранти освітніх програм

Моклюк М.О.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність,спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів - 3 Кількість кредитів на поточний навчальний рік - 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Обов’язкова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - ІНДЗ ____год. сам роб.	Спеціальність 014 Середня освіта Предметна спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки) Освітньо-професійні програми: Середня освіта. Природничі науки.	Рік навчання:	
		2-й	
Семестр			
3-й			
Загальна кількість годин – 90 Кількість годин на поточний навчальний рік - 90 Кількість годин на 3-й семестр – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 3	Ступінь вищої освіти: бакалавр	18 год.	
		Практичні заняття	
		24 год.	
		Лабораторні заняття	
		0	
		Індивідуальні заняття	
		Самостійна робота	
48 год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47% /53%

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Мета. Надання методичного та теоретичного матеріалу для отримання необхідних знань з філософії як навчальної дисципліни, забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високу світоглядно-методологічну культуру студентів, спрямувати їх на самостійні роздуми над найважливішими філософськими, індивідуально та соціально значимими життєво практичними і світоглядно теоретичними проблемами.

2.2. Завдання.

1. Предметно-інформативні:

- ознайомити студентів зі змістом світового та вітчизняного історико-філософського процесу;
- представити широке розмаїття методологічних підходів і теоретичних систем філософії як сфери духовної творчості;
- розширити знання студентів про сучасну філософію, познайомити з новими підходами до вирішення найважливіших філософських проблем;
- навчити студентів працювати з філософськими текстами, реконструювати зміст висловлених у них філософських ідей, робити історико-філософську інтерпретацію, пояснення і оцінку філософських вчень;
- надати можливість студенту проникнути в глибини фундаментальних проблем людського буття, буття світу та сенсу їх співіснування;

2. Буттєво-екзистенційні:

- пробудити в студентів інтерес до філософії;
- сформувати навички гранично-загальних розмірковувань над смисложиттєвими проблемами;
- сприяти становленню переконаності в принциповій важливості для кожної людини вільного світоглядного самовизначення;
- викликати потребу в осягненні істини власним розумом;
- виробити вміння співвідносити світоглядні ідеї з практикою суспільного і особистого життя;
- виховувати переконання в тому, що самореалізація особистості неможлива без долучення до здобутків культурної спадщини людства, складовою частиною якої є філософія.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі знання і розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, у розвитку техніки і технологій.

ЗК 5. Здатність поважати і цінувати українську національну культуру, різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу

ЗК 7. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у життєвих і професійних ситуаціях.

2.3.2. Фахові компетентності

ФК 4. Здатність формувати спільноту здобувачів освіти; знаходити ефективні шляхи мотивації їх до саморозвитку.

ФК 5. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами освіти в освітньому процесі.

2.4. Результати навчання

ПРН 2. Володіє фундаментальними поняттями державотворення, сучасними економічними, культурологічними, етичними та естетичними категоріями.

ПРН 5. Знає особливості розвитку сучасних природничих, фізичних, хімічних та біологічних наук, основні методологічні принципи наукового дослідження

ПРН 24. Уміє знаходити і використовувати необхідну інформацію з різних джерел, критично її тлумачити, описувати в усній і письмовій формі та аналізувати результати досліджень у тому числі й з використанням інформаційних технологій.

ПРН 28. Розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 31. Відповідально управляє діями здобувачів освіти, які спонукають їх до самостійного прийняття рішень, подолання труднощів, проявів поваги до інтелектуальної праці та її результатів

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Філософія, її походження, проблематика та функції

Філософія і світогляд. Людина і світ: проблеми взаємодії. Характер та типи відношень людини до світу: практичне, пізнавальне, естетичне, аксіологічне, світоглядне.

Поняття світогляду. Світогляд як спосіб орієнтації людини у світі і смисложиттєва позиція. Структура світогляду. Переживання і осмислення світу: від світовідчуття до світорозуміння. Складові світогляду: переконання, ідеали, цінності і знання. Світогляд як форма самовизначення людини. Споглядання, пояснення та перетворення світу як світоглядні позиції і способи освоєння світу. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий і філософський. Співвідношення світогляду і філософії. Філософія як теоретична основа світогляду.

Поняття філософії. Виникнення філософії. Коло філософських роздумів: людина і світ, мислення і буття, духовне і тілесне. Філософія як здивування і мрія. Філософія і мудрість. Безсумнівне і сумнівні в філософських роздумах. Об'єктивно-загальне і особистісне в філософських міркуваннях. Роль особистості філософа в філософській творчості. Філософські проблеми як вічні і фундаментальні. Філософія як продукт епохи і як її усвідомлення.

Аксіологічний вимір філософії. Філософія в системі культури. Філософія і мистецтво. Філософія і мораль. Філософія і наука. Ціннісний аспект буття культури і людини. Філософія як цінність духовної культури. Загальнолюдські цінності у філософії. Загальноцивілізаційне і національне у філософії. Основні функції філософії в системі культури.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Філософія Сходу

Історичне становлення філософського знання. Міфоепічні засади філософії. Філософські ідеї в Стародавньому Єгипті і Вавилоні.

Давньоіндійська філософія. Особливості індоарійського шляху виникнення філософії. Своєрідність індійської філософії. Передфілософія Давньої Індії. Ведична література: Самхіти, Брахмани, Аран'яки, Упанішади. Ведична література про світ, людину та їх взаємодію. Основні світоглядні ідеї Упанішад: ідея первоначала (Брахман, Атман, Пуруша), ідеї сансари, карми і драхми. Гносеологічна та морально-етична проблематика Упанішад.

Основні філософські школи Стародавньої Індії (астіка і настіка). Філософія Джайнізму. Морально-етична спрямованість вчення. Аскеза як шлях спасіння людини. Вчення про карму.

Буддизм. Виникнення буддизму. Основні філософські ідеї буддизму. Вчення про "благородні (шляхетні) істини". Ідея "восьмирічного (восьмиступінчатого) шляху" сходження людини. Поняття "нірвана" та його місце у філософії буддизму.

Основні філософські школи Давнього Китаю: конфуціанство, даосизм, моїзм, легізм та ін. Основні філософські ідеї конфуціанства. Морально-етична спрямованість філософії Конфуція. Вчення Конфуція про "благородного (шляхетного) мужа" (Цзюнь-цзи) та основні моральні принципи його поведінки. Соціально-політичні погляди Конфуція та його послідовників.

Антична філософія

Походження і своєрідність античної філософії. Передфілософія в Стародавній Греції. Міфологія Гомера, Гесіода і Орфіків. Грецька міфологія і антична філософія: "Від Хаосу до Космосу". Космоцентризм античної філософії. Основні історичні етапи розвитку античної філософії: до сократівський, класичний, елліністичний, їх своєрідність.

Гносеологічні ідеї античності. Вчення Парменіда про два шляхи (шлях істини і шлях гадки) та два роди пізнання (чуттєве і мисленеве). Сократівська ідея "Пізнай самого себе" та принцип "Я знаю,

що нічого не знаю”. Діалектика, майсвтика та іронія – як аспекти сократівського методу пізнання. Платон про пізнання як пригадування. Гносеологічна концепція Аристотеля. Аристотель про рівні пізнання: досвід, мистецтво, знання та мудрість. Логіка Аристотеля. Античний гносеологічний скептицизм і його наслідки.

Антропологічна проблематика. Розуміння людини представниками. Соціальна філософія античності. Державоцентризм як основа античних поглядів на суспільство. Вчення Сократа про суспільство і державу. Класифікація типів держав і державних устроїв за Платоном.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження

Філософія Середньовіччя

Особливості середньовічного суспільства. Розвиток християнства у Західній і Східній Європі (Західна та Східна гілки християнства). Християнська догматика і філософська думка. Теологія і філософія. Середньовічна філософія як синтез двох традицій: християнського одкровення і античної філософії. Теоцентризм середньовічної філософії.

Онтологія середньовіччя. Ідея Бога як центральна онтологічна ідея. Дискусії що до природи Бога в ранній середньовічній філософії (Арій та Афанасій). Релігійно-філософське вчення про креацію або еманацию буття. Божественна наперед заданість і ірраціональність світу. Вічність і час у філософії Августина. Креаціонізм Августина. Онтологія Еріугени. Його вчення про чотири природи. Ідея еманції Богом світу у Еріугени. Бог і доведення його буття Ансельмом Кентерберійським. Діалектика П’єра Абеляра. “Натуральна теологія” Томи Аквінського. Його метафізика. Вчення Аквінського про сутність і існування, форму і матерію. Аристотелізуючий креаціонізм Аквінського і його картина світу. Доведення Аквінським буття Бога. Метафізика Дунса Скота.

Людина і суспільство в середньовічній філософії. Людина як образ і творіння Бога. Проблема її душі і тіла, розуму і волі. Бог-людина-природа. Людина і її душа у філософії Августина. Людська воля і божа благодать. Моральна доктрина Августина. Проблема добра і зла. Гріх і його позбавлення.

Філософія Відродження

Європейське Відродження як історична епоха. Характерні риси епохи. Соціальні і культурні процеси в Італії і Північній Європі XIV-XVI ст.

Антропоцентризм і гуманізм філософії Відродження. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності (Данте Аліг’єрі, Франческо Петрарка, Лоренцо Валла). Ренесансний неоплатонізм та аристотелізм про людину і людську гідність. Ідея свободи людини у творчості Джованні Піко делла Мірандоли. Кульмінація гуманістичного антропоцентризму у Піка делла Мірандоли. П’єтро Помпонацці про людину і її місце в ієрархії світу. Ідея моральності смертної людини.

Гносеологічні ідеї. Нікола Кузанський про пізнавальні здатності людини і їх співвідношення. Віра і розум у Кузанця. Суть ідеї про “вчене незнання” Кузанського. Скептичний критицизм Монтеня. Скепсис і віра. Роль сумніву в пізнанні. Відносність в пізнанні. Відносність та процесуальність знання за Монтенем. Теорія пізнання Дж. Бруно. Дж. Бруно про ступені пізнання. Знання і віра у концепції Бруно. Сенсуалістична гносеологія Парацельса.

Соціальна філософія Відродження. Соціально-філософська і політична доктрина Н. Макіавеллі. Державоцентризм політичної філософії Макіавеллі. Людина і суспільство, політика і релігія, політика і мораль в суспільній філософії Макіавеллі. Співвідношення державного і особистого інтересів у соціальному устрої. Вчення Макіавеллі про ідеальну державу і ідеального правителя. Макіавеллі і макіавеллізм.

Тема 4. Філософія Нового часу

Особливості епохи. Перехід від ренесансного філософствування до філософської проблематики Нового часу. Соціально-історичні та наукові передумови формування нової парадигми філософствування.

Наукова революція XVII ст., та проблема методу пізнання. Френсіс Бекон про практичні завдання філософії і науки. Беконівська класифікація наук і предмет філософії. Вчення Ф. Бекона про ідоли (примари) та очищення від них людського інтелекту. Гносеологія Дж. Локка. Критика Локком теорії вроджених ідей Декарта та обстоювання ідеї досвідного походження будь-якого знання. Вчення Локка про первинні і вторинні якості, про внутрішній і зовнішній досвід. Локк про ідею як безпосередній

матеріал знання. Різновиди ідей. Ідеї складні і прості. Критика Локка Д. Берклі. Суб'єктивізм і агностицизм Д. Берклі. Скептицизм Д. Юма.

Соціально філософські ідеї Нового часу. Вчення Гоббса про суспільство і державу. Ідея природного права і суспільної угоди. Гоббс про природний і суспільний стан людини. Концепція державної влади як історичної необхідності у філософії Гоббса. Соціально-філософські і суспільно-політичні ідеї Дж. Локка. Його концепція походження держави, та ідея розподілу влади. Суспільно-правовий ідеал у філософії Просвітництва. Ж. Ж. Руссо “Про суспільну угоду”. Його вчення про походження, зростання і усунення соціального пригноблення.

Тема 5. Німецька класична філософія

Німецьке просвітництво і його зв'язок з філософією. Критицизм Іммануїла Канта, його “коперніканський переворот” – від об'єкта до суб'єкта. Гносеологія І. Канта. “Річ у собі” і явище. Кант про пізнавальні здатності людини: чуттєвість, розсудок, розум. Вчення про апіорні форми пізнання. Апіорні форми чуттєвості – простір і час. Категорії як апіорні форми розсудку. Трансцендентальні ідеї і їх роль в розумному пізнанні. Агностицизм І. Канта. Кант про людину як “громадянина двох світів”. Природа і свобода. Основний моральний закон І. Канта, його категоричний імператив.

Від Канта до Фіхте. Науковчення Г. Фіхте. Основна ідея науковчення. Системний характер і три принципи науковчення. Людина як діяльна сутність. Філософія тотожності Й. Г. Фіхте.

Філософія Ф. В. Й. Шеллінга. Перехід від науковчення до натурфілософії. Натурфілософія: єдність людини і природи. Суб'єктивна діалектика. Система тотожності. Значення натурфілософії Фрідріха Вільгельма Йосипа Шеллінга.

Г. В. Ф. Гегель, його філософська система та метод. “Феноменологія духу” Гегеля, основні історичні етапи його сходження. Діалектика Гегеля. Тотожність буття і свідомості. Людина як суб'єкт духовної діяльності, що створює світ культури. Гегель про закономірності становлення сутності людини. Вчення Гегеля про свободу. Внутрішня і зовнішня свобода. Свобода “від” і “свобода для.” Мнима і справжня свобода за Г. В. Ф. Гегелем.

Антропологічний матеріалізм Л. Фойєрбаха. Людина як природна, чутево-тілесна істота. Чуттєвість і розум в людині. Спілкування і існування людської сутності. Любов як основа спілкування і засіб самореалізації людини. Універсальність людини. Л. Фойєрбах і криза класичної філософії.

Тема 6. Філософія кінця XIX - XX ст.

Філософія кінця XIX - початку XX ст.

Причини кризи основних принципів класичної філософії. Перегляд класичної моделі світорозуміння. Програма радикального оновлення філософії: марксизм, філософія життя, екзистенціалізм. Відмова від суб'єкт - об'єктної дихотомії буття. Світ як тривалість.

Передумови становлення філософії марксизму. Основні принципи марксистської філософії: матеріальності, розвитку, єдності світу. Марксистське розуміння світу. Світ як саморозвиваюча матерія. Матеріалістичне розуміння історії. Суспільний поступ як природничо-історичний процес, його закони та суб'єкти

Антираціоналістичні тенденції нової філософії. Проблема нераціонального: воля, почуття, інтуїція, несвідоме (А. Бергсон, А. Ніцше, А. Шопенгауер). “Світ як воля і уявлення” у філософії А. Шопенгауера. Світ як потік життя у концепції А. Бергсона. А. Шопенгауер про людину як суб'єкт воління. Ф. Ніцше про людину як “велику обіцянку”, його ідея надлюдини. Людське життя як культурно-історичний процес (В. Дільтей).

Зародження екзистенціалізму. Екзистенціалізм С. Кіркегора як заперечення зведення людини до часткового моменту абсолютної ідеї. Кіркегор про три способи існування людини: естетичний, етичний і релігійний.

Ідея несвідомого і психоаналіз З. Фрейда. Структура психіки за Фрейдом. Психоаналітична онтологія людського буття. Феноменологія несвідомого. Психоаналіз і проблема антропосоціогенезу.

Новітня філософія

Плюралізм течій сучасної філософії. Основні проблеми сучасної філософії. Проблема людини як фундаментальна, об'єднуюча проблема взаємодії різних філософських течій.

Філософська антропологія. М. Шелер про природу людини та її місце у Всесвіті. Послідовники Шелера в пошуках сутнісних сил людини. А. Гелен про людину як “біологічно недостатню” істоту. Людина як

неосяжна таємниця буття в філософії Г. Плеснера. Велич і злиденність людини. Структурна антропологія К. Леві-Строса.

Сучасна марксистська філософія про людину, її сутність та буття. Л. Альтюсер про антропологічну орієнтацію "молодого" Маркса. Марксизм і франкфуртська школа (Т. Адорно, Г. Маркузе). Особливості онтології буття за Д. Лукачем. Розвиток діалектико-матеріалістичної філософії в сучасних умовах.

Сучасна філософія екзистенціалізму. Екзистенціалізм Ж.-П. Сартра, А. Камю, К. Ясперса, М. Гайдеггера. Головна онтологічна проблема екзистенціалізму. Людина в загальній структурі буття. Сенс існування людини. Трансценденція. Проблема свободи. Екзистенція і комунікація.

Філософія модерну і постмодерну. Постпозитивізм і аналітична філософія. Аналіз цінностей сучасної цивілізації. Відмова від проєктів тотального перевлаштування світу. Заперечення репрезентативної гносеології. Структуралізм та постструктуралізм. Методи емансипації свідомості: феноменологічна редукція Е. Гуссерля, герменевтичне коло Г. Гадамера, деконструкція Ж. Дерріди, негативна діалектика Т. Адорно, епістемологія М. Фуко тощо.

Тема 7. Українська філософія

Культурологічний аспект дослідження української філософії. Характерні риси української світоглядної етноментальності (екзистенціальність, кордоцентризм, антеїзм) і їх вплив на формування української філософської парадигми. Періодизація історії української філософії.

Дофілософські уявлення древніх слов'ян. Традиційні мотиви та форми древньослов'янської міфології та їх світоглядна основа. Філософські ідеї в культурі Київської Русі. Роль християнства. Онтологічні та натурфілософські уявлення діячів культури Київської Русі. Морально-етична спрямованість філософування. Монастирська ідеологія (Феодосій, Нестор, Володимир Мономах).

Українська філософія XIV-XVII ст. Становлення українського неоплатонізму XIV – XVI ст. (агіографія, ісихазм, ареопагітизм). Внесок українських інтелектуалів XVI ст. у розвиток гуманістичних ідей (Юрій Дрогобич (1450-1494), Михайло Русин (1470-1517), Станіслав Оріховський (1513-1566)).

Києво-Могилянська академія (КМА) і філософія Просвітництва. КМА-перший в Україні центр професійної філософії. Натурфілософська проблематика. Проблеми теорії пізнання та логіки в працях діячів КМА. Проблеми відношення Бога і світу, Бога і людини. Морально-етична проблематика.

Г.С. Сковорода (1722-1794) - родоначальник української класичної філософії. Особливості стилю мислення Г.С. Сковороди. Вихідні принципи філософських позицій Г.С.Сковороди. Вчення Г.С. Сковороди про дві натури і три світи, про "сродну працю" і "нерівну рівність", про самопізнання. Ідеї "Філософії серця". Українське Просвітництво. Філософія культури українського бароко.

Українська філософія кінця XVIII-XIX ст. Київська релігійна філософська школа. Філософія Памфіла Юркевича (1827-1874): дух і свідомість; вчення про ідею; аналіз процесу пізнання; "філософія серця". Вплив філософських ідей М.Максимовича (1804-1873) на членів Кирило-Мефодіївського товариства. Історіософія М. Костомарова (1817-1885). Ідея України у філософському світогляді П. Куліша (1819-1897).

Українська філософія XX ст. Філософські ідеї в творчості І. Франка (1856-1916). Київська екзистенційна філософія XX ст. (М. Бердяєв (1874-1948), Л. Шестов (1866-1938), В. Зеньковський (1881-1962)). Ноосферна концепція В. Вернадського (1863-1945). Історіософія М. Грушевського (1866-1934). Етика "конкордизму" В. Винниченка (1880-1951).

Тема 8. Онтологія (філософія буття)

Поняття онтології. Структура онтології. Типи онтології: реалізм, (матеріалізм), спіритуалізм (ідеалізм), монізм, дуалізм, плюралізм. Філософський смисл категорії буття. Буття людське та позалюдське. Буття і небуття. Буття і суще. Буття і субстанція. Буття і реальність. Реальність об'єктивна і суб'єктивна. Реальність процесів, станів, речей, властивостей та відношень.

Основні сучасні концепції буття. Сутність діалектико-матеріалістичної концепції буття, її світоглядне значення. Специфіка екзистенціалістичного тлумачення буття, його гуманістична спрямованість. Неотоміська концепція буття, її дуалістичний характер. Еволюційно-християнська концепція буття світу і людини П. Тейяра де Шардена

Матерія в структурі буття. Історична еволюція уявлень про матерію. Матерія і рух, їх єдність. Рівні організації матерії та типи рухів. Простір і час як форми буття матерії. Онтологія і діалектика. Основні форми діалектики: антична, гегелівська, марксистська, екзистенційна, "негативна". Альтернативи діалектики. Основні принципи діалектики як загальної концепції розвитку. Поняття розвитку і закону. Діалектика суперечностей, кількісних та якісних змін, заперечення заперечення. Типологія суперечностей. Соціальні суперечності, їх сутність, структура, особливості. Поняття антагонізму та соціального конфлікту. Антагонізми у суспільстві. Типологія соціальних антагонізмів (конфліктів). Способи розв'язання соціальних конфліктів.

Тема 9. Феноменологія (філософія духу)

Феноменологія в системі філософії. Духовний вимір людського буття. Онтологічні виміри духу. Знаково – символічна форма буття духу. Духовна діяльність, її особливості. Категорія "дух", її роль в осмисленні внутрішнього світу людини. Ідеальне, його природа. Дух і душа. Феноменологія духу. Духовно – практичне перетворення світу. Проблема походження та сутності духовного.

Дух і свідомість. Проблема походження та сутності свідомості. Головні концепції походження свідомості. Свідомість як субстанція. Свідомість як функція мозку і відображення дійсності. Свідомість як гносеологічний, онтологічний, та соціальний феномен. Пізнавальна, оцінююча, цілепокладаюча та мотиваційна функції свідомості. Структура свідомості: рефлексія, розум, розсудок, емоції, воля, мислення. Образне та понятійне мислення. Інтуїція, уява, творчість. Мислення і мова, мовний символізм буття.

Суспільна та індивідуальна свідомість і несвідоме. Архетипи колективного несвідомого. Рівні суспільної свідомості: буденний та теоретичний, суспільна психологія та ідеологія. Духовність суспільства. Форми суспільної свідомості. Політична свідомість і політична діяльність. Правосвідомість. Мораль і моральна свідомість як регулятори життєдіяльності. Естетична свідомість і естетичне освоєння світу. Специфіка релігійної свідомості. Феномен революційної свідомості.

Тема 10. Гносеологія (філософія пізнання)

Теорія пізнання в системі філософського знання. Пізнання в контексті людського існування. Пізнання як напрям самореалізації людини. Головна проблема гносеології та основні підходи до її розв'язання. Основні принципи теорії пізнання. Історичні концепції пізнання – пізнання як відображення і пізнання як творчість, проблема їх синтезу. Механізми соціокультурної детермінації пізнавальної діяльності. Форми пізнавальної діяльності. Суб'єкт і об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок. Об'єкт-суб'єктна і суб'єкт-суб'єктна пізнавальна ситуація.

Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і конкретне в пізнанні. Опосередковане (раціональне, інтелектуальне, інтелігібельне) та безпосереднє (ірраціональне, містичне, вчуваюче) пізнання. Інтуїція та вчування в об'єкт. Пізнання і творчість. Логіка наукового дослідження та її етапи: факт, проблема, гіпотеза, концепція, теорія. Ідея, як форма систематизації знання.

Пізнання і знання. Проблема істини. Основні сучасні концепції істини. Істина як процес. Істина і заблудження (помилка, хибність). Істина і вірогідність, ймовірність. Істина і правда. Істинність і правдоподібність, істинність і вірність знань.

Проблема існування загальнолюдських еволюційних структур пізнавального процесу. Концепція вроджених очікувань К. Поппера. Еволюціонуючі робочі гіпотези індивідуальної свідомості К. Лоренца.

Тема 11. Філософія людини (атропологи́я) і суспільства

Філософія людини

Буття людини як філософська проблема. Специфіка людського буття. Унікальність та універсальність феномену людини в світі. Буття людини як реальний процес її існування. Проблема людського начала. Фактори та рушійні сили антропосоціогенезу. Проблема сутності та існування людини. Есенціалістський та екзистенціалістський підходи до розуміння людини. Природні, соціальні та духовні виміри людського буття. Свобода, творчість, відповідальність як характерні ознаки людського буття.

Особистість як соціокультурна форма індивідуального буття. Історичні типи особистості. Поняття індивід, особистість, індивідуальність їх роль в розумінні людської природи. Кінцевість індивідуального існування людини. Сенс людського жуття. Життя і смерть в духовному досвіді людства. Дискусійність проблеми еутаназії та суїциду.

Проблемність буття людини в суспільстві. Суспільна позиція особи, її соціальна роль і взаємодія із соціальною нормою. Історичні форми взаємовідносин особи і суспільства. Відчуження людини в сучасному суспільстві. Різноманітність форм самореалізації людини. Людське буття як співбуття. Проблема людської самості. “Я” та “інші”. Проблема інтерсуб’єктивності. Індивідуально-особистісне і соціально-спільнотнісне. Проблеми гуманізму. Гуманізм античний, ренесансний, сучасний.

Соціальна філософія

Природа соціально-філософського знання. Специфіка соціального пізнання. Основні підходи до розуміння суспільства. Натуралістичні концепції суспільства. Соціопсихологічні концепції. Теорія соціальної дії М. Вебера та Т. Парсонса. Теорія предметної дії К. Маркса.

Феномен соціального. Соціум як історичний процес. Соціальне буття людини як реальний життєвий процес. Предметність, діяльність і спілкування як форми існування соціуму. Типи соціальної дії за М. Вебером: афективна, традиційна, ціннісно-раціональна, цілераціональна.

Джерела і механізми саморозвитку суспільства. Детермінанти суспільного розвитку. Концепції розвитку суспільства як зміни форм його соціокультурної організації. Концепції екстернального (географічний детермінізм), трансцендентного (А. Тойнбі, М. Бердяєв) та іманентного (К. Маркс, П. Сорокін) пояснення соціокультурних змін. Форми соціальної динаміки. Креативна роль поколінь (Х. Ортега-і-Гассет), економічних класів (К. Маркс), творчих еліт (Г. Мілле, Т. Елліот). Характер і форми суспільних змін. Еволюційне, інволюційне і революційне в розвитку суспільства. Співвідношення стихійного і свідомого, необхідного і випадкового в суспільному розвитку. Проблема соціального конфлікту в розвитку суспільства. Поняття класової боротьби та соціальної революції (К. Маркс).

Історія як дійсність суспільного буття. Філософія історії. Формацийний та цивілізаційний підходи до аналізу історичного розвитку суспільства. Поліваріантність історичного процесу. Витлумачення розвитку суспільства як природно-історичного процесу зміни суспільно-економічних формацій (К. Маркс), соціальних систем (Т. Парсонс), стадій економічного росту (У. Ростоу), типів культур (М. Вебер). Способи тематизації історичної реальності: соціальна історія, політична історія, історія повсякденності, історія ментальності.

Проблема сенсу історії. Ідея кінця історії.

Тема 12. Філософія культури та аксіологія

Філософія культури

Культура як об’єкт філософського аналізу. Культура як спосіб людського буття. Поняття культура – плюралізм визначень. Культура і цивілізація. Багатомірність культур і цивілізацій. Система культури: принципи, елементи, структура. Людиномірна сутність культури. Культура як інобуття людського духу. Внутрішня культура і культура спілкування. Діалоговий характер культури. Загальнозначущість і елітарність культури. Типологія культур. Висока, народна, масова, елітарна культура. Субкультура. Маргінальна культура.

Функції культури в розвитку суспільства. Гуманістична спрямованість культури. Культура, контркультура і антикультура. Культура як спосіб самовизначення і самоствердження особи. Культура як ціннісне відношення людини до світу. Національне і загальнолюдське в культурі.

Аксіологія (філософія цінностей)

Цінності в системі культури. Цінності як визначальна характеристика людського буття. Людина в системі цінностей.

Цінності і оцінки. Структура цінностей. Ієрархія цінностей. Цінності як ядро духовного світу людини. Проблема суб’єктивного вибору. Цінності індивідуальні, колективні, суспільні. Компоненти ціннісного вибору: переживання, потреби, емоції, віра, воля, ідеал. Цінність буття і життєвий смисл. Життя – єдиний критерій і умова існування будь-яких цінностей. Цінність як чинник спрямованості потреб, інтересів і емоційних переживань. Способи обґрунтування цінностей: релігійно-містичний, раціонально-логічний, життєво-практичний.

Поняття про духовну досконалість. Потреба в ідеалі. Цінність і ідеал. Проблема втілення ідеалу. Ідеал і утопія. Типи та ієрархія ідеалів. Базові цінності людського буття: життя, краса, істина, добро, свобода, творчість, правда, святість, співпричетність, здоров’я, мудрість, гуманізм, гармонія. Благо як єдність істини, краси і міри (Платон). Аксіологія і проблема виживання людства. Ціннісна драма ХХ

ст. Альтернативні системи цінностей. Ціннісні орієнтації людства на початку третього тисячоліття. Проблема загальнолюдських цінностей.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		л	п	лаб	із	с.р.		л	п	лаб	із	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-
Тема 1. Філософія, її походження, проблематика та функції	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	9	3	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Філософія Нового часу	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Німецька класична філософія	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Філософія кінця XIX – XX ст.	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Українська філософія	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Онтологія	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Феноменологія	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Гносеологія	7	1	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Філософія людини і суспільства	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Філософія культури та аксіологія	8	2	2			4	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	18	24			48	-	-	-	-	-	-

5. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Філософія, її походження, проблематика та функції	2	-
2	Філософія Стародавнього світу	3	-
3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	1	-

4	Філософія Нового часу	1	-
5	Німецька класична філософія	1	-
6	Філософія кінця XIX – XX ст.	2	-
7	Українська філософія	1	-
8	Онтологія	1	-
9	Феноменологія	1	-
10	Гносеологія	1	-
11	Філософія людини і суспільства	2	-
12	Філософія культури та аксіологія	2	-
	УСЬОГО ГОДИН:	18	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Філософія, її походження, проблематика та функції	2	-
2	Філософія Стародавнього світу	2	-
3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	2	-
4	Філософія Нового часу	2	-
5	Німецька класична філософія	2	-
6	Філософія кінця XIX – XX ст.	2	-
7	Українська філософія	2	-
8	Онтологія	2	-
9	Феноменологія	2	-
10	Гносеологія	2	-
11	Філософія людини і суспільства	2	-
12	Філософія культури та аксіологія	2	-
	УСЬОГО ГОДИН:	24	-

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом непередбачені

8. Теми індивідуальних занять

Навчальним планом не передбачені

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Філософія, її походження, проблематика та функції	2	-
2	Філософія Стародавнього світу	3	-
3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	3	-
4	Філософія Нового часу	2	-
5	Німецька класична філософія	2	-
6	Філософія кінця XIX – XX ст.	3	-
7	Українська філософія	3	-
8	Онтологія	3	-

9	Феноменологія	2	-
10	Гносеологія	3	-
11	Філософія людини і суспільства	3	-
12	Філософія культури та аксіологія	3	-
	УСЬОГО ГОДИН:	48	-

10. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Світогляд і філософія: порівняльний аналіз.
2. Міфологія і філософія як форми знання: єдність і відмінність.
3. Віра і знання: проблеми розмежування.
4. Філософія і політика: проблеми взаємовпливу.
5. Філософсько-світоглядне значення проблеми "Схід-Захід" в її сучасному осмисленні.
6. Давньоіндійська філософія і сучасність.
7. Даосизм і конфуціанство як лінії розвитку філософії і культури Китаю.
8. Сучасна оцінка провідних ідей даосизму.
9. Умови та чинники формування античної філософії.
10. Значення ідей античної натурфілософії для сучасної філософії та науки.
11. Діалог Платона "Протагор" і сучасність.
12. Платонівська "ідеальна держава" і сучасність.
13. Порівняльна характеристика піфагорійської та елейської філософських шкіл.
14. Оцінка ролі софістів у розвитку античної філософії та культури: позитивне та негативне в їх діяльності.
15. Сократ: проблема людини та діалогічної природи філософського знання.
16. Концепція картини світу у праці Аристотеля "Метафізика". проблема знання у філософії Аристотеля.
17. Порівняльна характеристика ідей Платона і Аристотеля.
18. Ідеї неоплатонізму і християнство.
19. Історичні заслуги і обмеженість давньогрецької філософії.
20. Вплив античної філософії на розвиток української філософської думки та культури.
21. Східна та західна патристика: порівняльна характеристика.
22. Вчення Томи Аквінського - ідейна основа неотомізму.
23. Порівняльний аналіз філософії Августина Блаженного і Томи Аквінського.
24. Наука і релігія: протистояння і точки дотику.
25. Сучасне значення провідних ідей християнської патристики.
26. Віра і знання: проблеми розмежування в філософії Середньовіччя.
27. Схоластика і містика як провідні напрямки середньовічної філософії: тотожне та відмінне.
28. Вплив ідей візантійської патристики на культуру Київської Русі.
29. Суперечливий характер соціально-культурних та духовних процесів європейського Відродження.
28. Вихідні ідеї філософії гуманізму та їх світоглядне значення.
31. Ідейне підґрунтя "титанізму" та "фаустівського духу" в європейському Відродженні.
32. Ренесансний неоплатонізм та натурфілософія про світобудову.
33. Ідея безконечності в філософії Н. Кузанського і сучасні досягнення науки.
34. Ренесансний скептицизм.
35. "Державець" Н. Макіавеллі. Політика і мораль.
36. Роль ренесансної філософії у формуванні європейської науки.
37. Проблема оцінки історичної ролі епохи Відродження у розвитку європейської культури.
38. Вплив ідей італійського гуманізму на духовні процеси в Україні.
39. Гуманізм Відродження і сьогодення.
40. Реформація як вияв новаторського духу епохи Відродження у сфері релігії.
41. Філософське мистецтво В. Шекспіра і М.Сервантеса.
42. Наукова революція XVI-XVII ст.: проблеми і набутки.
43. Сутність та причини утвердження механістичного світогляду в Європі Нового часу.
44. Емпіризм: сутність проблеми.

45. Проблема людини у філософській системі Р.Декарта.
46. Принцип універсального сумніву Р.Декарта і сучасна наука.
47. Вчення Б. Спінози про свободу.
48. Синтез аристотелізму та філософських ідей Р. Декарта у творчості Г. В. Ляйбніца.
49. Сутність деїзму Т Гоббса і Дж. Локка.
50. Гносеологізм Нового часу і вихід за його межі.
51. Діяльність французьких енциклопедистів.
52. Феномен бароко у філософії Нового часу.
53. Проблема людини в філософії Просвітництва.
54. Ідея людської гідності Ж.Ж. Руссо і сьогодення.
55. Ідеї Ж.Ж. Руссо і сучасні проблеми екології.
56. Особливості та здобутки німецької класичної філософії.
57. Проблема активності суб'єкта пізнання у німецькій класичній філософії.
58. Ідея "коперніканського перевороту" в філософії І.Канта та її сучасне значення.
59. Філософія І.Канта як перехідна ланка між раціоналізмом Просвітництва і романтично забарвленою філософією XIX ст.
60. Співвідношення свободи і необхідності у творчості І.Канта.
61. Філософія І.Канта і виховання вільної особистості.
62. Етика І.Канта і сучасність.
63. Принципи активізму у філософії І.Г. Фіхте.
64. Філософські ідеї Ф.Шеллінга.
65. Філософія "тотожності" і "одкровення" Ф. Шеллінга.
66. Філософія творчості Ф. Шеллінга.
67. Діалектика як тип світогляду у філософії Г.В.Ф. Гегеля.
68. Гегель про можливості та процесуальний характер людського буття.
69. Антропологічні та соціальні ідеї Г.В.Ф. Гегеля.
70. Філософія Л. Фойєрбаха та її вплив на європейську філософію.
71. Проблема свободи в німецькій класичній філософії.
72. Вплив німецької класичної філософії на розвиток української філософії.
73. Марксистсько-ленінська філософія: міф чи реальність?
74. Марксизм і його фальсифікація у радянський період.
75. Особливості сучасного ставлення до марксизму.
76. Класична і некласична європейська філософія, їх взаємні переваги і недоліки.
77. Антитеза "раціоналізм-ірраціоналізм" в історії філософії на сучасному етапі.
78. Людина як предмет філософії в раціоналістичних та ірраціоналістичних вченнях західноєвропейської філософії.
79. Песимістична етика А. Шопенгауера та її сучасна оцінка.
80. Філософські ідеї Ф. Ніцше та їх суперечливий вплив на громадську думку.
81. Філософія діалогу: еволюція і сучасні проблеми.
82. Основні етапи розвитку позитивістської філософії.
83. Загальне та особливе у філософії позитивізму та неопозитивізму.
84. Сучасна оцінка вихідних ідей філософії позитивізму.
85. Вихідні ідеї фрейдизму та неопрейдизму їх вплив на духовне життя XX ст.
86. Еволюція релігійної філософії у XX ст. та основні її напрями.
87. Сучасна філософська герменевтика: основні проблеми і етапи розвитку.
88. Місце філософії XX ст. у історії європейської філософії.
89. Філософський пост модерн: вихідні ідеї та оцінки.
90. Філософія та соціальні процеси у сучасному українському суспільстві.
91. Культура і цивілізація у філософії О.Шпенглера.
92. Вплив ідей філософської антропології на сучасне розуміння людини.
93. Культурологія у філософії XX ст.: ідеї та представники.
94. Проблема людини та специфіки людського буття у філософській концепції Т. де Шардена.

95. Засади людської свободи у світі, що розуміється як такий, що само- організується.
96. Класичне та некласичне розуміння буття.
97. Діалектика буття і небуття.
98. Буття і сутність.
99. Сущє. Сутність. Існування.
100. Сучасна космологія та квантова механіка про світобудову.
101. Історична еволюція поглядів на простір і час.
102. Культурний простір і час як форми буття людини.
103. Рух і розвиток в світлі теорії саморганізації.
104. Вирішення проблеми буття в історії філософії: античної, середньовічної, новоєвропейської.
105. Ментальність і свідомість: точки дотику.
106. Суспільна свідомість як соціальна пам'ять народу.
107. К. Маркс і З. Фрейд про свідомість та позасвідоме: порівняльна характеристика.
108. Дао і Логос: діалог культур.
109. Людська свідомість, діяльність, творчість.
110. Свідомість і мова.
111. Функції свідомості та проблеми людського самовиховання.
112. Індивідуальна і суспільна свідомість: спільне і відмінне.
113. Марксистське розуміння свідомості: за і проти.
114. Проблема свідомості у філософії постмодерну.
115. Співвідношення біологічного і соціального у походженні свідомості.
116. Основні принципи сучасної гносеології.
117. Діалектика істини та омани в сучасній гносеології.
118. Напівправа: її природа та соціальні функції.
119. Концепція і теорія як феномен наукового пізнання.
120. Інтуїція у процесі пізнання та творчості.
121. Людина і пізнання. Чи приречена людина на пізнання?
122. Філософія і сучасна методологія науки: тенденції взаємозв'язку і взаємовпливу.
123. Ідеал людяності і цінність людського життя.
124. Масова свідомість: закономірності та деформації. Феномен натовпу.
125. Порівняльний аналіз основних концепцій походження свідомості.

11. Методи та технології навчання

Основні форми і методи навчання: словесний виклад лекційної теми зі створенням для студентів проблемних ситуацій, перевірка знань на практичному занятті, усне опитування на практичному занятті в формі колоквиуму (співбесіди), поточне і підсумкове тестування (передусім для перевірки знання лекційного матеріалу і виконання завдання на самостійну роботу), реферативні виступи та їх письмове оформлення; письмові поточні та підсумкові завдання.

12. Критерії та методи оцінювання

Перевірка знань і присвоєння балів відбувається на практичному занятті.

Засоби діагностики успішності навчання:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей під час практичних занять, написання контрольних робіт та поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля);
- контроль за самостійною роботою (виконання завдань до практичних занять, захист рефератів за обраною темою, презентація наукових досліджень тощо);
- підготовка навчально–дослідних завдань (ІНДЗ) на запропоновану тему.
- залік

Усі форми контролю включено до 100–бальної шкали оцінювання.

При оцінюванні знань студентів з дисципліни «Філософія» викладач керується такими критеріями:

Оцінка за шкалами ЄКТС, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.	ЗАДОВІЛЬНИЙ

	Навчально-пізнавальна активність здобувача є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота																								Підсумковий контроль	Загальна кількість балів	
Розділ 1 – 29 балів														Розділ 2 - 25										ІНДЗ	залік	
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5		Т6		Т7		Т8		Т9		Т10		Т11		Т12				
Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	26	20	100
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3				

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою	
		екзамен	залік
90 – 100	A	ВІДМІННО	
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ	
75-79	C	ДОБРЕ	
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО	
50-59	E	ДОСТАТНЬО	
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ	
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ	

14. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій
2. Контрольні завдання
3. Тестові завдання
4. Навчально-методичний посібник

15. Рекомендована література

Основна

1. Андрущенко В. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій. Київ : Наукова думка, 2021. 368 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди Київ : Дух і літера, 2012. 473 с.
3. Баумейстер А. Буття і благо : монографія Вінниця : Т.П. Барановська, 2014. 417 с.
4. Базалук О.О. Філософія освіти: Навчально-методичний посібник. К.: Кондор, 2010.
5. Горський В. Історія української філософії : підручник для студентів вищих навчальних закладів .К. : Либідь, 2004. . 485 с.
6. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія . Київ : Наукова думка, 2010. 349 с.
7. Губар О. М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007 . 416 с.
8. Довгань А. Філософія : лекційний курс для аспірантів технічних спеціальностей : (конспективний виклад) Видавництво ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. 316 с.
9. Запорожченко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. Ізмаїл:РВ ІДГУ, 2019. 256 с.
10. Іванова К. Філософія : кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2014. 472 с.

Додаткова

11. Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Монолит, 2013. 692 с.
12. Лаппо В. Філософія : навчально-методичний посібник . Івано-Франківськ, 2013. 242 с.
13. Онофрійчук О. Філософія : навчально-методичний посібник . Херсон, 2014. 222 с.
14. Основи філософських знань. Підручник/ За ред. В.А.Буслинського. Львів: Новий світ, 2013. 352 с.
15. Повар А. Філософія : навчально-методичний посібник . Кам'янець-Подільський, 2015. – 163 с.
16. Попович М. Бути людиною . Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 223 с.
17. Скринник М. Філософія: навчальний посібник .Львів : ЛігаПрес, 2015. 477 с.

18. Тейлор Ч. Етика автентичності . Київ : Дух і літера, 2013. 125 с.
19. Тімченко О. Філософія : навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки. Львів: Растр-7, 2015. 359 с.
20. Філософія: навч. посіб. для аспірантів і здобувачів / за наук. ред. А. В. Арістової і С. В. Синякова. К. : НТУ, 2013. 245 с.

16. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://pidruchniki.ws/filosofiya/>
<http://daviscountydaycare.com/kurs-lekczy-z-flosof.html>
http://www.vuzlib.org/filosofy/_index.htm
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/>
<http://chitalka.net.ua/zmist/filosofija.html>
<http://www.ae-lib.org.ua/>
<http://studme.com.ua/filosofiya/default.htm>
<http://www.gileya.org/>